

POZVÁNKA K POSEZENÍ S INTUICÍ

Intuice poetická

Ty jemuž bouře osudu
jistoty života kosí,
Věř,
Že jako růže stolistá
ožívá kapkou rosy
Tak lidská duše okřívá,
plášť naděje když nosí!

Intuice nadsmyslová

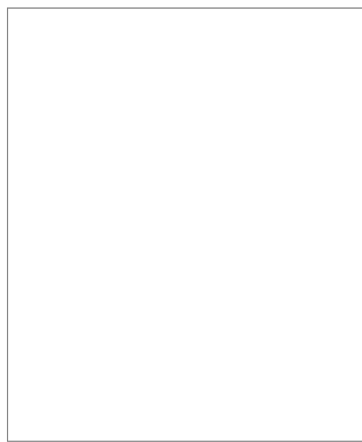
Kdo je mystik?
Vyznavač ryzího charakteru
v řádu nekonečné moudrosti
Universa Vesmíru.
Hlas všeobecného mínění:
Možná, že to má něco do sebe,
Ale chléb proto levnější nebude!

I – Intuice faktu

Co je INTELIGENCE?
Souhra rozumu a srdce. –
Mozek je praktický manipulátor,
srdce, sítnice citu. –
Proto rčení, že vidíme srdcem, je správné.

II – Intuice faktu

Jaký je rozdíl mezi virtuositou a virtualitou?
Virtuosita je znakem mistrovství lidského umu,

zatím co virtualita jej pouze předstírá.

Kdo má z toho prospěch?

Svoboda zisku!

Vlasta Čermáková

Bylo dobře pod Troskami

aneb unitáři společně

Bylo dobře pod Troskami unitářům a jejich rodinným příslušníkům, kteří se rozhodli pobýt týden na naší již tradiční podzimní akci, nazvané letos „Unitáři společně“.

Po příjezdu z Prahy do Libuně, známé z výletů Karla Hynka Máchy po Českém ráji a jako naleziště achátů, nás vítalo panorama hradu Trosky, které také vévodilo všem našim kratším výletům. Penzion „Ekonomika“ A. I. „Bílý dům“ je zřejmě zrekonstruovaný statek s dvou i více lůžkovými pokoji a velkou společenskou místností. Zařízení k našemu účelu bylo pěkné, avšak nemile nás překvapilo, že jsme v objektu nebyli sami a tak se naše podvečerní přednášky a besedy poněkud křížily s jinými aktivitami, mnohdy hlučnými. Jeden z prvních večerů jsme se všichni nastěhovali do našeho pokoje, který byl v přízemí a hodně velký. Ostatní večery však náš společný zájem o téma převýšil rušivost jakýchkoliv zvuků a pospolitost unitářská, neohrožená, se nedala ničím odradit.

Sestra Libuška Volfová, která toto jinak nádherné prostředí vybrala, pro vážnou rodinnou událost s námi nebyla. Praktickou organizační stránku převzal bratr rev. Luděk Pivoňka. Ujal se tohoto úkolu dobře a jak řekl „rád“ a bylo to znát, protože „rád“ je mocná lidská deviza. Prokázal smysl pro pořádek a toleranci, kteréžto vlastnosti bez konfliktů uplatňované vyžadují notnou dávku moudrosti.

Program jsme si společně s krásami Českého ráje tvořili sami. Shromáždění a večerní besedy jsme si naplánovali v sobotu po příjezdu na celý týden a na výlety jsme se domlouvali vždy v předvečer. Utvořily se skupinky dle turistické zdatnosti a přání navštívit tu či onu lokalitu. Ranní a pozdně odpolední jóga mistrovsky vedená paní Olinkou a bratrem Jirkou Šulcem z Mostu byla pravidelně každý den. Rovněž snídaně a večeře zohledňovaly i vegetariány.

Obědy si improvizovala skupinka na výletě. Nutno poznamenat, že u mnohých nešlo jen o nějakou línou turistiku, naopak, byli tací a to i dříve narození, kteří ušli pěšky během těchto šesti dnů mnoho kilometrů.

Kdo se zúčastňoval se sestrou Jiřinkou Chudkovou večerních meditací u jezírka, rovněž nelitoval. Zčernalé panoráma Trosek každý den podmalovávala jinak barevná paleta

západu, netopýři se třepotali nad jezírkem, všude klid a mír, nikde ani človíčka. Vše dýchalo duchem České země. Bylo zde nějak blíž k dávnu české historie a statečnosti. Vhodně zvolený text předznamenal meditaci, kterou přirozeně ukončilo zvonění z nedalekého kostela. Účastníci se tiše rozcházeli denně víc zčernalou pěšinou.

Náš unitářský týden začal typicky nedělním shromážděním s mou promluvou nazvanou „Šedé vlče aneb co by unitáři mohli přinést světu kdyby jen trošku chtěli“. Po shromáždění se většina vydala na pěší výlet k hradu Kost. Někteří zvolili prohlídku hradu, jiní dali přednost výstavě polodrahokamů z blízkých nalezišť. V pondělí jsme navštívili Prachovské skály. Díky Luďkově řidičskému umu a autu, byly Prachovské skály blíže. Mohli je navštívit i ti, kteří už moc nechodí, moje maminka se na tato místa vrátila více než po půl století. fotografie a rytiny Prachovských skal z počátku dvacátého i starší, nyní opět vydávané a přetiskované, dokládají popularitu těchto krás v minulosti. Za první republiky byly velkou chloubou a téměř symbolem České země, vycházely jejich obrazy jako rytiny, často se o nich psalo. Náš výlet byl plný slunce a ostrých kontrastů slunečního světla a podvečerních stínů v hlubinách skal.

Také úterní pěší výlet na hrad Trosky se zpátečním stopováním do Borku k vlaku byl slunečný, téměř kýčovitě krásný. Z Trosek s neskutečným počtem schodů je překrásný pohled na přívětivou tvář naší země – zelenou a domečkově červenou s modrou oblohou nad mírnými vlnkami kopců. Ve středu jsme pro změnu lezli do hlubin Bozkovských dolomitových jeskyní. Opět hodně schodů, ale tentokrát podivuhodný podzemní barevný svět jiných barev a energií vlhka a chladu se smaragdovými jezírky. Obdivovali jsme práci jeskyňářů, kteří se původně dostali do tohoto rozsáhlého podzemního světa jen malým otvorem vhodným snad pro netopýry. Na další středěční zastávce nás uvítal Turnov s Okresním muzeem Českého ráje s poklady drahých kamenů a brusírnou. Nejmladší součástí Okresního muzea je obrazová galerie z r. 1974. obrazárna byla vybudována hlavně pro záchranu unikátního obrazu „Pobití Sasíků pod Skálou“. Olejové plátno má rozměry 10 × 8,5 m a bylo vytvořeno na objednávku Klubu českých turistů v r. 1895. Patří k největším světovým plátnům. Návrh vypracoval Mikoláš Aleš a ke spolupráci si přivzal další akademické malíře. Toto proslulé dílo jsme mohli shlédnout v originále. Ano známé „Pobití Sasíků“ je v galerii v Turnově.

Ve čtvrtek nás čekal Liberec s výletem lanovkou na Ještěd s nebývalou viditelností, kterou „tam už dlouho nepamatovali“ s výhledem na „zemský ráj to na pohled“ nenarušený jediným mráčkem. Následovala návštěva libereckého Babylonu s akvaparkem. V pátek opět díky sestře Zdeňce Brabcové a Luďkovi Pivoňkovi mohli někteří navštívit Jičín – město pohádky. Jmenovaná akce právě probíhala vesele a roztančeně v Jičíně na náměstí. Návštěva muzea byla rovněž zajímavá, právě tak jako zastávka v Sobotce.

Plní dojmů a příjemně naladěni jsme se večer setkávali na našich besedách např. nad úvahou doc. Ivana Štampacha s bratrem Zdeňkem Vachtlem o islámu, s bratrem Vladimírem Švandou o tom „Jak se dívat na bližního, s Jirkou Šulcem a s ing. Rostřou Havránkem. V pátek jsme zakončili naše večery besedou s bratrem Vachtlem o nás unitářích. Týden plný pohody, poznávání a tolerance končil. Doufejme, že nebyl poslední.

Jarmila Plotěná

ČESKÝ RÁJ ZA STMÍVÁNÍ

Růžový, temný a růžový pruh
vodu a nebe rozděluje
dříve než vyjdou hvězdy
nad Troskami.
Netopýr krouží nad vodami,
třepotává jeho křídla se dotýkají zrcadla.

Ztemnělých Trosek majestát,
Českého ráje česká sláva
na blízkých křídlech k Tobě mává
a nenechává paměť spát.

Nachový západ nad Troskami,
ve vodách nach tak velmi rozlitý,
že nevíš, kde končí ty
a začíná nach,
kde končí nach a začínáš ty.

Jarmila Plotěná

Šedé vlče aneb co by mohli unitáři přinášet světu
kdyby jen trošku chtěli

Setkala jsem se s tou drobnou nenápadnou starší paní letos v létě v Brně už po druhé. Stačilo jen pár vět a pohledů po jejím autorském čtení. Ještě před tímto setkáním jsem slyšela její vyprávění na stanici Vltava. Bylo to těsně po záplavách – chtěla tak pomoci zatopené Praze. Výtěžek z jejích vystoupení šel na postižené povodní. Už možná tušíte o koho se jedná – ano je to paní Lenka Reinerová autorka vzpomínek Kavárna nad Prahou, novely Všechny barvy noci, povídek Vůně mandlí a dalších. Zнала jsem její příběh, natočila jsem si její vzpomínky z rádia a stále dokola jsem si je pouštěla...

Paní Reinerová patří v mé představě k lidem jimž říkám „přestože“. Lidé kategorie „přestože“ žijí, přestože mnohokrát bylo usilováno o jejich život, přestože již mnohokrát visel jejich život na vlásku. Jsou relativně zdraví, přestože prodělali mnoho nemocí, jsou neúnavní, přestože měli těžký a únavný život, jsou šťastní, přestože mnoho radosti a naděje od života nedostávali, jsou duševně a někdy i hmotně bohatí, přestože byli často sami, jsou dobří, přestože žili uprostřed zloby, jsou skromní, přestože by měli být na co pyšní.

Patří také do kategorie lidí „navzdory“ – protože žijí, jsou užiteční a šťastní a dobří navzdory veškeré nepřízni osudu a často i svého okolí. Žijí navzdory, ale nikoliv ze vzdoru, ale protože mají rádi život. (Je to asi tak, jako v tom verši... „a navzdory slavík zpívá“. Také nezpívá naschvál, ze vzdoru nebo aby někoho nazlobil.) Jejich společným jmenovatelem je snaha být stále něčím užitečný, mít důvod být a žít na tomto krásném světě.

Takoví lidé „přestože“ a „navzdory“ jsou nositeli dobrých zpráv o světě a o člověku, přestože znají dobře i odvrácenou stranu světa a člověka. Jsou nositeli originálních řešení problémů a vztahů a jsou také nositeli naděje i v beznadějném světě.

Být stále něčím pro někoho užiteční, přinášet originální řešení, kde se zdá, že není možné řešení žádné a být nositelem naděje kde to jen trošku je možné, můžeme i my unitáři a to ihned, bez nákladů v jakémkoliv počtu, místě a čase. Toto trojí by mohli přinést unitáři světu i sobě, kdyby jen trošku chtěli.

(Úryvek z nedělní promluvy Jarmily Plotěné)

Lenka Reinerová:

Vůně mandlí

Pod okenní římsou, na hladké, v této ranní hodině ještě bezbarvé stěně dřepí šedé vlče a hledí prázdnýma očima do pokoje. Přejíždí pohledem toho smutného člověka, zdvíná hebké tlapky, už se k němu nezvučně plíží, němě otvírá tlamu.

Braň se!

Vstaň, příteli člověče, ať už jsi kdokoliv, neváhej už ani na okamžik! Postav se na nohy, zažeň to nezvučné, to prázdnooké, vytáhni záclonu, ať dovnitř vstoupí denní světlo, a šedé vlče, které na tebe číhalo a mělo spadeno na tvé srdce – stačí kapka olova! -, se rozplyne v nic, ve svou vlastní nicotu.

Pohlédni na střechy domů nebo se podívej dolů na ulici, pozoruj stromy a nebe, naslouchej zvukům dne, zdraví tě, stačí je jen zaslechnout. Když letí pták, z komína stoupá kouř, kolébají se listy a drátěné předivo žil nad městem se náhle rozechvěje, pak věz, že každý z těch pohybů platí i tobě. Neboť pokud dýcháš, žiješ, není na světě moci, která by toho, kdo žije, mohla přiřadit k mrtvým, pokud sám nechce. Žádné vlče to nedokáže.

Setřes spánek, bratře člověče, ne nadarmo se o něm říká, že občas tíží jako olovo. Narovnej se a ohlédni se. Kolem tebe začíná nový, neopakovatelný den. Snad právě ten, ve kterém je možné všechno.

Proč nebýt v tomto životě optimistou?

Proč nebýt v tomto životě optimistou, vždy očekávat to nejlepší, vždy nalézat to nejlepší a vždy tvořit to nejlepší? Optimismus dává sílu; pesimismus vede k slabosti a prohře. Nechť v tobě a skrze tebe září síla Ducha, která kolem tebe vytvoří svět krásy, míru a harmonie. Je-li tvůj pohled na život optimistický, povzneseš všechny duše kolem sebe a dáš jim naději, víru a důvěru v život. Stále si budeš ověřovat, že podobné věci se navzájem přitahují, že optimismus vytváří optimismus a nabaluje se jako sněhová koule. V životě je vždy naděje, i když je to zpočátku pouze nepatrná doutnající jiskra. Je-li však tato malá jiskřička obklopena nadějí a láskou ve správném prostředí, vzplane v plamen; a bude růst a růst, až ty sám se staneš ohněm, živeným Duchem, který je neuhasitelný a nezničitelný. Jakmile oheň jednou vzplanul, nic nezastaví jeho šíření.

(Z knihy Otevírání dveří do nitra od Eileen Caddyové.)

Jarmila Plotěná:

Smutné červené slunce

Za Bohumilem Vrzalem (31. 7. 1940 – 9. 8. 2004)

Náš přítel Vlastík Kluska za mnou přijde vždycky s nějakým: „všimla sis?“ Řekne: „Všimla sis, že“ a pak následuje nějaký zajímavý pohled, postřeh, za který se sluší být Vlastíkovi vděčno, protože je v tom vždycky pravdy kus. Jak teď ho vidím na jedné

brněnské vernisáži Konfese: Přišel a s pozorným pohledem říká: „Všimla sis, že na těch Vrzalových obrazech je vždycky červený slunce...?“ Bylo, červené nebo vůbec nějaké jiné slunce. Obrazy Bohumila Vrzala poznal každý z dálky, jasné, „jednoznačné“ barvy, jasné obrysy – města, Vysočina, jižní krajiny, Brno, tvary architektury důvěrně známé i méně známé. Myslíval jsem si: všechno na těch obrazech „stojí jako o polednách“. Znáte to, sluncem zalité poledne, bílé cesty, zářící střechy, nebe jako natažené plátno, jen to slunce, které by to mělo všechno způsobovat a samo být téměř jako rozptýlené světlo, visí zcela hmatatelně jako kulička – pomeranč, tvoří tečku nad tou krásou, bodík, k němuž se chtě nechtě oči musí upínat. Na tom slunci je krajina nějak „zavěšena“, ale divně, tajuplně, jinak... Vtip je v tom, že je namalováno úplně stejně jako všechno v té krajině, ono je jednou z věcí té krajiny a PŘECE je jiné a mocné.

Věděli jsme, že Bohumil Vrzal tvůrce všech těch obrazů, tapisérií, art-protisů, velkých realizací a velkých snů, je nemocen, ale všichni jsme trnuli a doufali. Až v slunečném srpnovém dni, jasném jako o polednách přišla smutná zpráva na jednoduchém oznámení, spíš dopisu přátelům bez kříže, černi a citátů slavných: Měl tolik plánů, ale osud byl příliš krutý v 64 letech...

Přemýšlela jsem, že by beznadějně smutné červené slunce? Nebo až tak po okraj naplněný život umělce a člověka, že už se vlastně nedalo ani udělat více? Život, k němuž už se nedalo víc přidat na úrovni živené pozemským sluncem?

...a Světlo věčné ať jim svítí a ať neustále tvoří ve svatém pokoji i neutuchajícím nepokoji Umění. Amen.

Několik údajů ze životopisu akademického malíře Bohumila Vrzala:

Kresbu a malbu studoval u akademického malíře Karla Černého a profesora akademického malíře Bohdana Laciny a prof. Bohumila Vořecha v Brně.

Bohumil Vrzal byl zakládajícím členem české pobočky CONSEJO MUNDIAL DE ARTISTAS PLÁSTICOS (Světové rady výtvarných umělců) s domovským sídlem v Mexiku, členem: CONSEJO MUNDIAL DE ARTISTAS VISUALES v Mexico City, presidentem KONFESE – volného sdružení moravských výtvarníků, Svazu českých fotografů a organizován při Dílu – ČFVU. Zastával funkci soudního znalce v oboru výtvarného umění. Věnoval se malbě, textilní tvorbě a užití grafice. Podílel se na tvorbě životního prostředí řešením a realizacemi svých prací monumentálního charakteru do veřejných prostor a architektury.

Vystavoval v předních světových galeriích jako např.: U. S. National Museum Arts and Industries Building (Washington, Smithsonian Institution – 1970), Fine Art Museum and Cultural Centre (Governorate of Alexandria, Egypt – 1975/76), Scotts Art Gallery (Wellington, N. Zéland – 1987) atd.

Za svá díla obdržel různá ocenění jak u nás, tak i v zahraničí. Např. čestné uznání na Youth Festival of Arts v Edinburghu za soubor plastik v r. 1969, Londýn, čestné uznání za

výstavnickou grafiku v r. 1968, nebo celostátní cenu za malbu k 30. výročí osvobození Československa v roce 1975.

Autor uskutečnil řadu studijních cest po Evropě, Asii, Africe a Americe. Práce Bohumila Vrzala jsou zastoupeny v mnoha galeriích a renomovaných sbírkách po celém světě.

RADOSTNĚ POZDRAVTE TENTO DEN

**Radostně pozdravte tento den,
vloďte radost do každé jeho činnosti,
je to nový den,
slavný den,
požehnaný Mnou.**

**Nehleďte na minulost
ani na budoucnost,
ale těšte se plně z tohoto dne
a plyňte s ním.
Nebraňte se změně,
vyrůstajte a rozvíjejte se,
odkryjte ty mnohé skryté dary
a nadání ve vás.**

**Neskrývejte svoje světlo,
svou lásku,
svou radost,
vyzařujte je jako drahokam
svými mnohými ploškami
a pomozte vašim podílem**

učinít tento svět lepším,
pomozte snést nebe na zemi.

Proč to neučiníte hned?

Štěstí není něco, co vyvěrá ze života,
ale přirozený důsledek toho nejlepšího,
co do něj vložíte.

Z anglického originálu The Living Word – Živoucí svět vyd. v r.1988 nakl. Findhorn Press, přeložil Jiří Mazánek, upravil Milan Šimon. Vyd. nakl. ONYX v Praze roku 1993.

Kde končí životní pouť?

Za který obzor můžeš dohlédnout?

Kde je konec našich dnů?

To vše mi zůstává neznámé.

Kde končí náš život?

V lásce a věčnosti.

Ze sbírky básní Davida Adama „Keltská tradice“.

Včerejšek je pouhý sen a zítřek je jen vize, ale dobře prožitý dnešek mění každý včerejšek v šťastný sen a každý zítřek ve vizi naděje.

Kalidása

Definice unitářství

Unitářství už neoznačuje křesťanskou denominaci, která zavrhuje Trojici. Dnes to označuje duchovní hnutí, které může zahrnovat mnoho různých odstínů náboženství. Na naše shromáždění chodí báháisté, křesťané, hinduisté, židé, muslimové, pohani, kvakeři i sikhové, protože vědí, že tam jsou vítáni a že jejich osobní víra je přijímána.

Pět zásad skotských unitářů

1. Pějme žalmy: žaltář, chvalozpěv Jediného a Jednoho Boha patří k nejstarším chvalozpěvům světa.

2. Vyprávějme příběhy.

Všechna náboženství potřebují své hrdiny a příběhy. Proto skotští unitáři vyprávějí příběh o Williamovi Mirchelovi, zakladateli glasgowské knihovny, o geologovi Siru Charlesovi Lyellovi, matematicce Mary Somervilleové, o bojovnici za občanská práva Catherine Helen Spenceové a jiných významných postavách skotské diaspory. Ralph Waldo Emerson proslovil své jediné kázání v Británii ve Skotsku. Dorothea Dixová rozvířila názory o duševním zdraví, lékařka Elizabeth Blackwellová, pochovaná na břehu Holy Lochu, hlásala „náboženství zdraví“. K Skotům, kteří byli unitáři, aniž o tom věděli, patří geolog James Hutton, vizionářský urbanista Patrick Geddes a americký ochránce přírody John Muir.

3. Čtěme našeho barda.

Náš básník-oráč Robert Burns (1759 – 96) popíral dědičný hřích a lál krutému Bohu, který „jednoho posílá do nebe a deset do pekla“.

4. Vyznávejme důstojnost bytí a univerzální hodnoty.

Odpověď skotských unitářů na tradiční presbyteriánské učení o předurčení, které své vyznavače posílá buď do nebe nebo do pekla, je sekulárnější a modernější přiznání vrozené hodnoty a důstojnosti všem jsoucnům – lidským bytostem, zvířatům a rostlinám. Tento ekologický universalismus je v souladu s renesancí skotské keltské víry jak v pohanské, tak křesťanské formě.

5. Žij na řídce osídlených okrajích.

Skotové, Skandinávci, Kanadčané a Rusové, kteří žijí na okrajích svých kontinentů, mají zvláště úzký vztah k přírodě a především k divočině. Mořské pobřeží tento vztah umocňuje. Proto život na severu Velké Británie, na severozápadním okraji Evropy i celého euroasijského kontinentu je také charakteristickým tématem skotského unitářství.

Andrew Hill, St. Marks', Edinburgh The Inquirer 7586, 1. 11. 2003

Slabikář hermetické symboliky a čítanka tarotu

Praha, Malvern 2003. 316 stran.

Je poučné sledovat, jak došlo k přerodu Neubauera-přírodovědce v Neubauera-filozofa. Rozhodující roli v tomto procesu sehráli průkopníci tzv. nového či holistického paradigmatu. Šlo o skutečný odklon od materialistické, racionalistické přírodovědy k pluralitnímu multisvětu, hermeticky vyjádřeno přesunem of sefiry BINA – Porozumění k CHOCHMA – Moudrosti (džňána). Tato metamorfóza patrně začala během tříleté stáže Z. N. v Neapoli, kde se seznámil s Wirthovým Tarotem (Paris 1966). O tarotu se česky psalo už za 1. republiky v různých překladech okultních spisů. Zájem znovu vyvstal po pádu totality, kdy byl podpořen Centrem pro teoretická studia UK Ivana Havla. O tom, jak jednotlivé tarotové karty se objevovaly v 80. letech na obálcích různých sborníků nás informuje předmluva Petra Kůrky „Tarotová edice“, „Biomoci“. (Malvern 2002). Tak na deskách „Kybernetických problémů přírodovědy“ VTS 1984 se objevila tarotová karta Kolo štěstěny, znak metaparadigmatu současné vědy. Následovala karta Umírněnost ve sborníku Střetnutí paradigmat v současné biologii (1985). Další sborník byl vybaven první tarotovou kartou Kouzelníkem a poslední kartou bez čísla Bláznem. Titulní strana sborníku Implikátní a explikátní řád živé zkušenosti přinesl 2. tarot Papežku jako symbol moudrosti přírody. Pro sborník Základní problémy o jazyce Z. N. vybral tarot Papeže – zosobnění duchovní moci. Devátá tarotová karta Poustevník je na obálce sborníku Cesta za smyslem bytí a poznání. Tarot Luna je na obálce Geometrie živého z jara 1989. souborně byl tarot představen českému zájemci samizdatem o 40 stranách, který lze chápat jako přípravu na tento Slabikář hermetismu.

Prvky hermetické symboliky (s. 27 – 174)

Běžná diakritická znaménka tečka či bod značí střed, počátek. Vodorovná čárka = horizontální dimenze a pasivita; svislá čárka = vertikální dimenze, aktivita. Ve znamení kříže obě nalézají svou rovnováhu. Základní ideografie používá 5 základních obrazců: kruh, rovnoramenný trojúhelník, čtverec, srpek a kříž. Kříž se vyskytuje jen ve spojení s jiným obrazcem: je-li umístěn nad ním = dovršení, dokonalost; je-li pod obrazcem, naznačuje dílo k vykonání, skryté možnosti, potenciál.

Srpek, půlměsíc a půlkruh je symbol planety Luny a proměnlivosti. Avšak Měsíc je též Světlo nebeské. Lunární sféra je hranicí mezi světem sublunárním, proměnlivým a mnohotvárným, a oblastí nadlunární – nebeskou oblastí stálosti, jednoty a bezproměnnosti. Jako kříž vyskytuje se nejčastěji ve spojení s jiným symbolem.

Symbolika čísel

Základem hermetické kosmologie je triáda 1, 2, 3 a tetráda 1, 2, 3, 4. Mezi božskou trojicí a tělesnou, hmotnou čtveřicí je napětí, které C. G. Jung interpretuje jako základ

lidské existence. Alchymisté usilovali o jednotu výrobou páté esence, kvintesence, sloučením čtyř živlů. Kvintesence se někdy nazývá éter = světelná látka, substance nebeských sfér.

- 1** bezproměnné centrum, jednota, původní dokonalost, mužský princip, počátek, Bůh, duch, čirá energie, příčina, tvůrčí akt;
- 2** pohyb, dění, rozdělení, rozštěp, polarita, vztah; duše, myšlenka, spor, svár, ženský princip, rozpolcenost ducha a těla;
- 3** trojjednost Boží, geometrie – tři body určují rovinu, tvůrčí plán;
- 4** čtyři body určují prostorová jsoucna jako pravidelný čtyřstěn; tělesnost, smyslově vnímatelná hmotná konkrétnost, čtvero ročních období, čtyři živly, čtyři světové strany; znamení kříže;
- 5** posvátný sňatek (hieros gamos) Nebes s Velkou Matkou; kvintesence, symbol člověka-mikrokosmu, jednota živlů a makrokosmického prostoru
- 7** symbol dokončené, dokonalé řady a řádu: stvoření, sedm dní, planet, let, ctností, hříchů, barev, divů světa, zduchovnění šesternosti, 7 hvězd Velkého vozu;
- 8** 4 + 4, symbol umocněné stálosti, řádu a organizace; osmicípá hvězda Mariina; v ležaté formě = nekonečno;
- 9** 3 × 3, umocněné božství; obraz plodného pronikání tří světů makrokosmu (Bůh, nebe, země) a mikrokosmu (duch, duše, tělo);
- 10** návrat k jednotě, rozvíjející se mnohosti dění: + 1 + 2 + 3 + 4, desatero přikázání, základ desetinné soustavy;
- 12** kosmická dokonalost řádu spásy: 3 × 4 = sjednocení božského a lidského;
- 13** symbol zrození a smrti, naprosté proměny a osudovosti;
- 100** symbol dlouhověkosti; věk, saeculum, aion;
- 144** = 12 × 12 = míra člověka (Adama Kadmona);
- 666** = číslo člověka;
- 0** nula, nic, cifra bez číselné hodnoty, znázornění prázdna.

Hebrejská číselná symbolika

Hebrejské písmo v hermetickém výkladu se považuje za „znakové“. Je odvozeno z egyptských hieroglyfů-ideogramů. Hebrejská písmena jsou znaky natolik **čisté**, že nic neznázorňují a neoznačují ani hlásky, nebo samohlásky, jsou kvalitami, „barvami“ skutečně slyšitelného hlasu. Kánonická kniha kabaly Sefer Jecira písmena definuje takto: „Dvacet dva Základních písmen: On je vyryl, On je vytesal, On je obměnil, On je zvážil, On je přetvořil.“ (SJ 2:2)

Jsou rozlišitelná a volně kombinovatelná – nezávislá na souvislostech, netečná a lhostejná k okolí. První dekáda z 22 písmen je **posvátná**, odvozená z počtu prstů na ruce člověka. Obě ruce se výslovně vztahují k polaritě země/nebe a partnerskému vztahu muž/žena. Každé hemisféře mozku odpovídá opačná ruka i strana těla. (Spojujeme-li při modlitbě a meditaci obě ruce, napodobujeme tím akt stvoření, které Žalmista nazývá „dílem tvých prstů“. Pokládáme-li za **mužské** to, co dává popud ke vzniku, pak je **ženské** to, co svou silou a mocí toto možné umožní, tj. uskuteční. Na začátku stojí podnět, ponětí, intuice (vnuknutí, inspirace) vdechnutí, zjevení/vize, k nimž přicházíme „jen tak“, „jako slepí k houslím“. Čistě jen takový nápad nesmí zapadnout, za cenu usilovné námahy je třeba nápad převést do myšlenek a pojmů – realizovat. Levá, mluvící hemisféra diriguje lidskou řeč, již se člověk odlišuje od ostatních tvorů. Na tuto schopnost je člověk nesmírně pyšný. Na tuto jednostrannost západní kultura těžce doplácí, protože nechápe, že by se člověk mohl řídit pravou hemisférou, tj. láskou, šíří a rozmanitostí zájmů, kulturní mnohotvárností, vytríbeným vkusem, smyslem pro krásu, pravdu, pravost, spravedlnost, opravdovost, porozuměním pro druhé, pro komunitu, pro celek. (s. 72)

Symbolika tarotu

Dávnověcí mudrci uložili své tajné vědění dvojím způsobem: do pyramid a katedrál, tj. do nejtrvanlivějšího, a do nejpomíjejnějšího – do tarotových karet, které během staletí sice doznaly změny zobrazení, ale původní smysl se v nich zachoval. Zatímco kamenný chrám je kosmologií, karetní hra je symbolem kosmogonickým: činí hráče účastným na povstávání světa i světového dění. Jedna ze čtyř barev, **kule**, kdysi symbolizovala peníze jakožto ztělesnění pevnosti, stálosti a spolehlivosti (?). Naproti tomu v dnešním elektronickém bankovníctví nápadně vystupuje nejsoucnost či virtuální jsoucnost peněz, což nutně podrývá víru v nedotknutelnost vlastnictví. A tak místo aby peníze na sebe vydělávaly, tj. rostly o úroky, neustále probíhající inflací ztrácejí na hodnotě. Tak peníze nejsou nástrojem vážného podnikatelství, ale i principem lehkomyšlné spekulace – hazardní hry. Přestává-li být hra hrou, lidé propadají hráčské vášni a zábavná pozemská hra se mění v ničivou, pekelnou.

Boris Merhaut

Michal Burda:

Vesmír v nás

Díl III. Žena třetího tisíciletí. Lék na bolest a utrpení jednotlivce i světa. Olomouc, Fontána 2002. 284 stran.

Jaký je váš model moudrého stáří? Srovnajte si jej s kybernetikem, usměvavým kmetem ing. Burdou (nar. 1915), expertem na obecnou teorii systémů, který na své duchovní cestě dospěl k harmonii s vesmírem. Nejen intuitivně, ale i všemi smysly vnímá vesmír jako celistvý, živý super-organismus, v němž Gáia, matka-Země, je smysluplnou buňkou spíše než zrníčkem písku. Štědře rozdává základní životní potřeby, které dovedou uspokojovat moudře hospodařící, ne však bezmeznou chtivost zpupných sobců, kteří se pokládají za feudální pány přírody.

Jako zakladatel Kruhu přátel Vodnářského věku objevuje mantru českého národa „Lásko Bože Lásko!“ a je iniciátorem utopické vize, že ve Věku Vodnáře se Praha i celá Česká země stane duchovním centrem sjednocené Evropy a domovem ne agresivních, nýbrž laskavých lidí. V době, kdy šest poslanců se předhání, který z nich víc v bulváru zaboduje svými bonmoty o ňadrech ministryně školství, absencí kinderstube a sexistickým hulvátstvím, hodným hospody IV. kategorie, je této naléhavé výzvy třeba dvojnásob. I když dnes kralují tlučhubové, podvodníci a tuneláři, věřme s Burdou, že národ s tak slavnou minulostí, který přežil Lipany a Bílou horu, kapitulaci i Protektorát a téměř půl století komunistické totality, má dosud hluboko v povědomí skrytý etický a duchovní potenciál.

Než osloví všechny ženy 3. tisíciletí, usměvavý Michal se jim představuje: v 60 letech mu ošetřující lékař oznámil, že v důsledku těžké jaterní choroby má před sebou 2 měsíce života. Přestěhoval se proto z Prahy na Moravu, žena mu vařila vegetariánsky a on si stanovil za cíl dožít svůj život ve zdraví a radosti. V 70 letech s díky odmítl operaci prostaty, která měla odstranit nádorovou tkáň. Po návratu do Prahy ho postihla mozková mrtvice s přechodnou ztrátou vlády nad levou polovinou těla. I tehdy odmítl operativní řešení, přesídlil na chalupu, aby tam s pomocí vydavatelky Audiostory Jindřišky Novákové a své manželky Lidušky připravil rozšířené vydání Vesmíru v nás.

První krok

„Když nikdy neudělám nic, co by bylo na úkor celku, jsem v souladu s Vesmírem (s Bohem), (pak) se dějí zázraky. Konám-li všechno s láskou, a moje radost není závislá na výsledku, raduji se z prostého tvoření, žiji šťastným životem svobodného člověka.“ (s. 21) Inspirován dílem Boženy Cibulkové, Michal dává návod, jak z chrámu srdce odstraňovat nános špatných a negativních vzorců chování a návyků: „Představuji si, že se každý den znovu rodím. Jsem svobodný, ničím nezatížený, takže mohu začít prožívat svůj den skutečně Hic et Nunc, ZDE a Nyní, ve štěstí a radosti. Současně to však může být můj poslední den na planetě Zemi, takže si ho nenechám od nikoho pokazit... Protáhnu se v posteli, až kosti zapraskají. Otevřu oči a vnímám své okolí s radostí a vděkem k těm, kteří jej spoluvytvářeli. Děkuji Bohu, že mohu prožívat svůj život na této krásné planetě a všechny mé myšlenky, slova i činy mu v LÁSCE vracím. Děkuji mamince, která mne porodila a pak celý život provázela nic nežádající Láskou... Nový den vítám s úsměvem, vždyť každá minuta smíchu je prý pro organismus jako 45 minut tělesné relaxace.“ (s. 25)

Michal přiznává, že do svých 70 let jako zarytý materialista vystačil s tzv. pozitivním myšlením. Potom nastoupil duchovní cestu a začal se měnit. Rozhodující bylo otevření srdce. Z meditace mu svitlo poznání, že musí začít sám u sebe: omezovat konzum přírodních zdrojů na nezbytné minimum; s tím, co má, zacházet šetrně až do

opotřebování; zbytečně nehromadit žádné věci, které nutně nepotřebuje k zachování života; koná-li něco k zpříjemnění života, nesmí to být na úkor druhých či vést k narušování harmonie přírody. (s. 105)

Ženy nacházejí Cestu

Vodnář Michal má pro ženy zvláštní dárek, který jim může usnadnit jejich základní funkci – mateřství: břišní tanec, tak jak jej učí v kursech pro nastávající matky žena muzikoterapeuta Vlasty Marka Tamara. Arabové a Turci mu přihlížejí po dlouhé hodiny. Misionáři jej omylem považovali za nástroj ďábla, ale podle psychologů je to jedinečný způsob práce s tělem (bodywork), navozující duševní a emoční rovnováhu. Břišní tanec má i vertikální rozměr, protože tak jako staroindický chrámový tanec bharatanatjam oslavuje nejen esenci ženství, ale především ženskou polaritu božství.

Dále ženám doporučuje, aby častěji aplikovaly a rozvíjely své intuitivní poznání, že to, co vidíme, jsou zhmotněné vibrace energie. Tedy i naše hmotné tělo je „nepředstavitelně složitá dynamická soustava vzájemně se ovlivňujících energetických polí“. (s. 154) Analogicky ke každé vibraci lze přiřadit ladičku. „Pak si sebe mohu představit jako ohromnou soustavu ladiček, kde každá se rozeznívá (jen) při styku se stejnou vibrací.“ Rozlišování frekvencí Michal zjednodušuje: „Všechno, co není v LÁSCE, je negativní frekvence, tedy ZLO.“ Když Michal poznal, že veškeré ZLO může odstraňovat jen Láskou, jeho život se kategoricky změnil. „Opustila mě jakákoliv potřeba proti ZLU bojovat ZLEM a moji duši prostoupil klid a mír. A využití principu ladičky jakoby vydláždilo moji cestu k životu v radosti.“ (s. 158)

Podle Burdy není lepšího léku na „blbou náladu“ a na nářky, že naše vlast se stala rájem prospěchářů, podvodníků a tunelářů, než působení slušných lidí, „sebeorganizující celonárodní hnutí laskavých lidí, jehož částí se automaticky stává každý, kdo uplatňuje laskavost v denním životě a probouzí tak Lásku ve svém srdci.“ (s. 277)

Nezapomenu na den 21. února 2002, kdy mi autorka České citlivosti Marcelka Bošková dala pozvánku na představení III. dílu Vesmíru v nás v miniaturním divadélku v Ungeltu na Starém městě pražském. Byli jsme tam namačkáni jako sardinky. Na jevišti byla trojice světloňů: Marta Kubišová, Radovan Lukavský a Táňa Fischerová. K nim se připojil autor s chotí Liduškou. O přestávce, když jsme s úsměvy vzpomínali na životní trampoty z éry komunistického temna, Marta, kterou znám ještě z doby, kdy začala studovat indologii, mi připsala do recenzního výtisku: „Probudme v našich srdcích to, co nás spojovalo při sametové revoluci...“ Tehdy se mi vybavila nezapomenutelná scéna z Václavského náměstí, kde Marta z balkónu Melantricha zpívala Modlitbu pro Martu:

At' mír dál zůstává s touto krajinou, zloba, závist, zášť, strach a svár ty at' pominou, at' už pominou.

Ted' když tvá ztracená vláda věcí tvých zpět se k Tobě navrátí, lide navrátí...

*Informace o filosofii Vesmíru v nás i o ohniskách Lásky je na internetu
www.spirala.cz/vesmir.*

Budoucnost křesťanství v nové Evropě

Zatímco v povědomí občanů tematika Evropské unie spíše dříme spánkem Šípkové Růženky pro zdánlivou předčasnost nevyřešených konfliktních situací uvnitř země národ politicky rozdělujících, pracují souběžně tendence opačné usilující o stmelování uvnitř národů i zevně v kontextu evropském namířené výzvou strategie humanity především v kulturně křesťanských obecnstvích.

Přednášku *Budoucnost křesťanů v nové Evropě* konanou v Brně pod záštitou Institutu křesťanských studií a České křesťanské akademie uvedl rakouský host, křesťanský politolog Erhard Busek, bývalý vicekancléř Rakouské republiky. Náročnost a aktuálnost tematiky navozená otazníkem, nakolik křesťané cítí výzvu k odpovědnosti za nápravu věcí lidských byla vyvozena historicky především z křesťanských hodnot, které eticky duchovním rozměrem byly pilíři evropské kultury. Stav bezpečnosti odvodil přednášející především ze stupně mravnosti, transformace myšlení a jednání normativy slušnosti a lidskosti přetvářením nižší animální duše v duši vyšší vnímající nejen lidskou horizontálu, ale především vertikálu sounáležitosti s Univerzem, se zákonem a řádem Božího stvoření. Do vize o transformaci promítl problematiku napětí trhu a templu, která se vinula dějinami Evropy a zanechala neblahé stopy jařmem ateistické totality, jejíž residua setrvačně ovládala vědomí společnosti. V diskusi se vyjevila trvalá plnohodnotnost křesťanského desatera, Slova Božího – Bible zasahující do dějin jako dialog Boha s člověkem, jako smlouva Boží pomoci vykupitelskou obětí Ježíše Krista povolávajícího svým vzkříšením nad hříchem, smrtí a peklem k duchovnímu znovuzrození.

Prof. M. Šubartová

System náboženství pro 21. století

Roku 1976 přijel do Londýna za Toynbeem japonský buddhista mahajánové orientace, myslitel a vzdělavatel Diasaku Ikeda, aby spolu vedli dialog, jaké náboženství bude nejvhodnější pro globalizovaný svět 21. století. Ikeda je hlavou buddhistické laické organizace Soko Gakkai, které usiluje o prohlubování vztahů mezi Orientem a Západem a

ve zlepšování lidského údělu ne v mlhavých světlych zítřcích, ale HIC et NUNC – zde a nyní. Kulturní historik Arnold Toynbee je tak obecně uznávaným intelektuálem a mudrcem Západu jako Albert Einstein, Bertrand Russel nebo Albert Schweitzer. Toynbee se do určité míry přiklání k mínění Oswalda Spenglera, že západní civilizaci hrozí zánik, protože technověda se svým arsenálem zhubných vynálezů se vymyká kontrole demokratických institucí.

Ikeda se vyjadřoval japonsky a Toynbee anglicky. Několikadenní rozhovor zaznamenal publicista Richard L. Gage, který jej pod titulem Choose Life připravil ke knižnímu vydání. Do češtiny jej r. 1999 přeložila Libuše Dražanová. Mnohá japonská společenství jsou členy IARF a proto pro nás je užitečné seznámit se s některými pasážemi, které pojednávají o věcech důležitých i pro unitáře.

Role náboženství

Toynbee: Západní národy, které byly za posledních 500 let v ofenzívě proti ostatnímu světu, jsou zatlačeny do defenzívy... Řekové a Římané měli stejnou zkušenost: jejich výpady proti východním sousedům nakonec vyvolaly náboženské protihnutí a (ti) přijali křesťanství. Řečtí dobyvatelé ve střední Asii a Západním Pákistánu přijali buddhismus. Tato část dějin antiky nám dává tušit jaké možnosti teď čekají na moderní Západ.

Ikeda: Možná, že se západní kultura bude muset smířit se svým úpadkem. Je-li tomu tak, budeme se muset dozvědět o způsobu, jak nové civilizace rostou a prospívají. Shodli jsme se na tom, že je to náboženství, které dává sílu národům k vytváření civilizace.

Toynbee: Prosperita nebo zánik určité kultury je spjat s náboženstvím určitého národa; to znamená, že civilizace je určována hodnotou náboženství, na kterém je založena.

Ikeda: Náboženství lze chápat jako ideologii řídící lidské jednání. Náboženství dnes přežívá v rituální a ceremoniální podobě. V jiném smyslu naplňuje úsilí o blahobyt a (má) víru v pokrok vědy.

Toynbee: Západní civilizace se rozšiřovala částečně násilím, zčásti svobodnou volbou... Když byly víry a filozofie řecko-římského světa vytlačeny křesťanstvím, zanikla dřívější řecko-římská civilizace. Křesťanství zůstalo hlavním náboženstvím až do 17. století a pak ztrácelo vliv na západní vzdělané vrstvy. V následujících třech staletích vliv křesťanství ve všech vrstvách západní společnosti ustupoval...

Vzniklé vakuum bylo vyplněno vírou v nevyhnutelný pokrok, vírou ve vědu a techniku a vírou v nacionalismus („Nic než národ“) nebo komunismus.

Pro západní chápání je těžko přijatelné, že vedle sebe ve společnosti může koexistovat více než jedno náboženství, protože původní náboženství Západu – křesťanství, je ze tří monoteistických náboženství nejméně tolerantní. Naproti tomu v nekřesťanských zemích byla mírumilovná koexistence více náboženství normálním stavem... V předkřesťanském řecko-římském světě, u hinduistů a ve východní Asii byla a je současná existence více náboženství a filozofií samozřejmostí.

Nacionalismus, druhá náhražka za původní náboženství Západu, je zbožňováním kolektivní moci lokálním společenstvím lidí. Moderní západní nacionalismus inspirovaný antickými politickými ideály a institucemi, zdědil dynamiku a fanatismus křesťanství a do praxe byl uveden americkou a francouzskou revolucí. Je vysoce nakažlivý a dnes jej vyznává téměř 90% lidstva (?).

Komunismus je ve skutečnosti křesťanské kacírství. Židovsko-křesťanská mytologie byla přeložena do neteistického slovníku. Jediný a všemocný bůh Jahve byl nahrazen „historickou nutností“, vyvolený národ proletariátem, tisíciletá říše Kristova beztřídním státem. Od křesťanství přejal komunismus misionářskou víru, že musí konvertovat všechny lidi.

Ikeda: Zatímco starší náboženství se snažila ovládnout lidskou nenasytost a potlačovat ji, zdá se, že nová náboženství podporují naplňování této nenasytosti.

Toynbee: V tom máte pravdu a já z toho odvozují nutnost nového druhu náboženství... Budoucí náboženství nemusí být úplně nové, ale jeho forma musí odpovídat novým potřebám lidstva, protože životní podmínky se radikálně změnily... Bude muset dávat lidstvu sílu potlačovat a překonávat zlořády, které v současnosti ohrožují její přežívání. Jsou to CHTIVOST tak stará jako život sám, válka a sociální nespravedlnost a ničení přírodního prostředí.

Ikeda: Já považuji chtivost, válku, nespravedlnost a ničení životního prostředí za hlavní zlořády. Chtivost se týká každého člověka, válka a nespravedlnost se týkají mezilidských vztahů a ničení životního prostředí je věcí vztahu mezi člověkem a přírodou... Všechny 3 komplexy vztahů jsou k životu nezbytné. Buddhistická filozofie tyto faktory kategorizuje do tří světů: vztahy v nitru jednotlivce, vztahy mezilidské (společenské) a vztahy k přírodě (Umwelt). Problémy jednoho světa jsou spjaté s ostatními dvěma. Abychom dosáhli zlepšení ve světě, musí se každý jednatlivec zlepšit ve svém nitru. Musí podstoupit revoluční změnu.

1/ Musíme dát do pořádku první komplex vztahů. Teprve potom bude možné dělat něco proti nepořádku (chaosu) v našich společenských poměrech.

Návrat k panteizmu

Ikeda: Judaismus, křesťanství a islám jsou monoteistická náboženství, která nedovolují žádný kompromis s jinými božstvy. Konvertoval-li věřící ke křesťanství, musí se vzdát všech předchozích vyznání víry a musí celý patřit svému novému a jedinému Bohu. Náboženská exkluzivita se mi jeví jako charakteristický znak dějin západní civilizace.

Naproti tomu v panteistických společnostech je hodnota cizích myšlenek a jevů uznávána, jsou přijímány tolerantně a proto mohou být přejímány bez zásadních společenských změn.

Toynbee: Monoteistická náboženství soustředila božský prvek vesmíru do jediného Boha. Stvořitele mimo svět. Toto omezení připravilo přírodu včetně lidí o božství. Naproti tomu v Indii a východní Asii je celý vesmír a vše v něm božské, včetně člověka a přírody, a má v očích člověka posvátnost a důstojnost, které mu bránily propadat chtivosti a

znásilňovat mimolidskou přírodu. V panteistickém pohledu Východu byl vesmír prostoupen božstvím, naproti tomu v monoteistickém pohledu Západu trůní božství mimo vesmír, což znamená, že se stává něčím nadsmyslově abstraktním. Veškeré původní kultury – středoamerická, peruánská, řecko-římská, staroegyptská, sumerská a kanaánská kultura Izraelitů, tj. prejudaistické, byly panteistické, ne monoteistické. Tato historická zkušenost nám dává naději, že současní stoupenci monoteizmu se jednoho dne opět vrátí k panteizmu, až si uvědomí zhoubné následky monoteistického despektu k přírodě.

Ikeda: Panteismus, tj. víra, že příroda je prostoupena božstvím, kvetla za přirozených podmínek, kdy člověk musel žít a pracovat v mezích přírodních podmínek a kdy vše, co přesahovalo jeho vlastní síly, považoval za mystické. Nyní, když má člověk moc pomocí technovy ovládat přírodu a využívat ji, je nepravděpodobné, že najde cestu zpět k panteistickému chápání vesmíru. Pýcha nad svojí schopností manipulovat s přírodou svedla člověka k tomu, aby své prostředí ničil a znečišťoval v takové míře, že tím ohrožuje svou vlastní existenci. Když jde o rozpracovávání opravdu významné víry pro budoucnost, je třeba rozlišovat sféry, v nichž je člověk přírodě nadřizen od těch, ve kterých jí je podřizen.

Toynbee: Obdělávání půdy a chov dobytka byly zásahy kooperativního rázu do mimolidské přírody. Když však od průmyslové revoluce důsledným používáním technovy nabyt člověk nad přírodou převahu, změnila se i jeho víra, motivovaná narůstající chtivostí. Vytratila se panteistická víra, že příroda je posvátná, a biblická Geneze začala být vykládána tak, že Bůh dal člověku právo ji bezmezně vykořisťovat. Dříve lidé věřili, že majetníkem země je Bůh a že lidé jsou jen správcové jako pachtýři, ale v 17. století se přeměnili v neomezené vlastníky. Náboženství vědy se Evropou šířilo stejně jako náboženství nacionalismu. Komunisté i nekomunisté jsou stejně nacionálně věřící v náboženství vědeckého pokroku.

Ikeda: Postoj Západu má snad hodnotu v omezené oblasti technovy. Když však jde o to chránit nezávislost všech národnostních skupin a zamezit znečišťování a ničení životního prostředí, východní stoupence hodnot je přesvědčivější. Obě stanoviska je nutné sloučit, aby se nedostatky obou kompenzovaly. Jen nové náboženství spojující vědu a filozofii může civilizaci dovést na vyšší úroveň. Náboženství, které potřebujeme, musí dávat křídla i vědecko-technickému duchu lidstva a musí tak uspokojovat požadavky nového věku. Musí to být náboženství, které integruje lidstvo do jednoho celku a které vysvobodí Západ z jeho současné krize a Orient z jeho hmotné bídy.

Toynbee: Správné náboženství je takové, které vštěpuje úctu k důstojnosti a posvátnosti celé přírody. Bludné náboženství je takové, které posiluje chtivost na úkor mimolidské přírody. Náboženství, kterého se musíme vzdát, je judaistický monoteismus a zároveň pokřesťanská víra ve vědecký pokrok, která převzala od křesťanství přesvědčení, že člověk má právo vykořisťovat celý vesmír k ukájení své chtivosti.

Ikeda: Šintó má dvě tváře. Tou pozitivní je sklon k souladu (člověka) s přírodou. Jejím rubem je izolace a exkluzivita. Nejextrémnějším projevem šintoismu byla víra v tzv. boží národ.

Toynbee: Na každém stupni vývoje člověka je jedna z nejmenších sil přírody – tak silná jako moc orkánu, bouře, zemětřesení nebo záplav. Proto na tomto stupni zbožňování přírodních sil zastiňovalo zbožňování sjednocené lidské síly v podobě rodin, rodů, klanů, národních států, církví a jiných propojených vztahů mezi lidmi. Tento způsob náboženství jak ve své původně nepolitické formě, tak ve své pozdější politické verzi, je duchovně podřízen vyšším náboženstvím.

Ikeda: Buddhismus překročil hranice panteizmu tím, že hledal a našel rozumné řešení tohoto problému. Je založen na dharmě – soustavě zákonů platných pro všechny formy života. Učí životní cestě, která zdůrazňuje harmonii a jednotu lidstva a mimolidskou přírodu. V panteistických náboženstvích jsou bohové chápáni jen jako symboly přírodních sil. Naproti tomu buddhismus dává těmto božstvům místo v soustavě zákonů života. Protože život, na němž se buddhismus zakládá, je univerzální pro všechny lidské i (další) živoucí bytosti; tím překračuje tato soustava svou podstatou nacionalismus.

Toynbee: To mne znovu přivádí k podstatě tzv. vyšších náboženství, v nichž každý jedinec bezprostředně pochopí konečně platnou duchovní realitu (dharmu) a nedostává se s ní do styku jen nepřímo, prostřednictvím mimolidské přírodní síly nebo ztělesněním kolektivní lidské síly. Člověk potřebuje vyšší náboženství, jak jsou zde definována.

Z XI. kapitoly Role náboženství dialogu Zvol si život, Praha, NS Svoboda 2000, s. 265 – 280 vybral a upravil Boris Merhaut.

Jean Prieur:

DUŠE ZVÍŘAT

Mají zvířata duši, city, inteligenci, prorocké schopnosti? Praha, Mladá fronta 1994. 200 stran.

Vzhledem k tomu, že se zvedá vlna protestů proti krutému zacházení se zvířaty, duchaplný francouzský autor přistupuje k problematice nekonvenčně. V éře nesvobody dogmatikům marx-leninismu bylo nemístné přiznávat duši člověku, natož zvířeti, ačkoliv lidstvo od pravěku přisuzovalo duši každému živoucímu tvorů, tudíž i zvířeti.

Aby autor ulomil hrot posměchu, úvodem konstatuje, že duši přisuzuje jen vyšším obratlovcům. Ostatní fauna je vybavena pouze duší kolektivní.

Rázný konec této víře udělal voják-filozof René Descartes, onen neblahý zakladatel racionalismu, který mimochodem bojoval na Bílé hoře proti české samostatnosti. Ten prohlásil, že zvířata jsou pouhé automaty a říkal to tak sugestivně, že mu mnozí uvěřili.

Do té doby se v křesťanství svářily dva proudy: tzv. teologie stvoření (creation theology) považovala stvoření za dobré, druhý, jehož ideologem byl sexem trýzněný sv. Augustin, se soustředil na dogma o prvotním hříchu a potřebě spásy. Ten považoval svět a veškeré stvoření za podezřelé, ne-li dábelské. Pro církev bylo pohodlnější upřít zvířatům sebemenší duchovní spřízněnost s člověkem, pánem tvorstva.

2. Zvířata mají city.

Vzájemná nenávisť psů a koček není zakódována v genech. Autor uvádí příklad, kdy si bílá kočka a fenka foxteriéra udělaly pelíšky vedle sebe a když vrhly mláďata, střídaly se v kojení a hlídání všech.

3. Pokud inteligencí rozumíme schopnost přizpůsobovat se novým situacím, tu nemůžeme zvířatům upírat. Spornější je úvaha 4. Jejich pojetí dobra a zla (s. 27 – 31), kde podle autora agresorů mezi německými vlčáky je méně než mezi lidmi, protože podle statistiky na 8000 psů připadá jen 1 útok na člověka. O pohledu zvířat psala nejsuggestivněji spisovatelka Colette, kterou přímo pronásledoval vyhaslý pohled kočky s voperovanými elektrodami do mozku. Zoufale prosebný je pohled tulení matky, k níž se s harpunou blíží nejkřutější tvor pod sluncem – lovec – homo sapiens.

6. Jejich nářek.

Autor živě vzpomíná, jak před svátečními lovci zachránil poraněného racka. Věrnost, láska, žal – to jsou nejčastěji opakované nápisy na pomnících zvířat na hřbitově v Asnières, který r. 1899 založila paní Durndová.

7. Velké putování.

Známý je příběh, jak se Victoru Hugovi vrátil zbědovaný pudl, kterého daroval velvyslanci v Moskvě. Tehdy napsal: „Pes, to je ctnost, jež se stala zvířetem, protože se nemohla vtělit do člověka.“ (s. 52)

8. Jejich smrt. Kdo uvěří, že při požáru fenka, místo aby se zachránila skokem z přízemního otevřeného okna, raději si lehla na kolíbku s nemluvnětem svých pánů a obětovala svůj život, aby dítě před plameny zachránila?

9. Jejich křesťanské ctnosti (s. 69 – 74)

Kolik psů se chová v duchu evangelia! Autor cituje případy, kdy psi zachránili před utonutím své kruté pány. Občas pes dokáže olíznout i ruku vivisektora.

Na své si přijdou i psychotronici a okultisté. Jim je určena kap. 10 „Setkání lidí se zesnulými zvířaty“.

III. Duše, uznávaná většinou civilizací (s. 111 – 185)

Tato část knihy má kulturně-historickou polohu. Asi nás překvapí autorovo tvrzení, že názor, že zvířata jsou naši bratři nižšího řádu, je poměrně mladé. Nejen v pravěku a starověku, ale především ve starém Egyptě a Asii zvířata byla považována za starší jsoucná než člověk a jakožto emanace božské moudrosti i člověku nadřazená. V staré

Číně byly symboly moudrosti jeřáb a vlaštovka, ve starém Egyptě byly uctívány kočka, ibis a sokol. Avšak nejdůslednější ochrana všech zvířat je od pradávna v Indii, kde Gautama Buddha vystoupil proti krvavým obětem zvířat a kde nedávno vysvětloval Evropanům tak nepochopitelnou posvátnost krávy: „Kráva pro mne ztělesňuje veškerý svět pod člověkem. Skrze ni se člověk ztotožňuje se vším živým... Kráva je báseň o soucitu. Ochraňovat ji znamená ochraňovat všechny němé tváře.“ (s. 123)

Naproti tomu Starý zákon není vůči zvířatům jednoznačný. Za nečistá jsou považována zvířata jako orel, lev, kůň, osel a velbloud. Autor vtipně komentuje, že měla štěstí, protože se nehodili ani k oběti, ani k snědku. Vzácnější jsou zmínky o zvířatech v Novém zákonu. Vrabec nepadne na zem bez dopuštění nebeského Otce. Převtělení zlých duchů do vepřů je pro Gándhího nepřijatelné, stejně jako prokletí fíkovníku. Jinak jsou evangelisté poplatní názoru Starého zákona, že veškerý život byl stvořen jen a jen v zájmu člověka, pána tvorstva.

Tato tak krátkozraká sobecká myšlenka má v západní kultuře jako pýr hluboké kořeny a jejím důsledkem jsou takové zřůdnosti jako chov uvázaného dobytka, drůbeže v klecích, vivisekce a vyhlazování celých druhů. Autor nejednou slyšel jak od katolíků, tak od marxistů: „Zvířata jsou prostředky, jež mají sloužit k prospěchu člověka.“

S tímto postojem autor vášnivě polemizuje v závěrečné kapitole Homo rabiens (s. 185 – 188). Konzumní člověk je pro něj uchvatitel či znásilňovatel přírody: „Filosofie, která opomíjí svět zvířat a jeho význam, se podobá učebnici zeměpisu, jež by hovořila jen o Evropě a vynechala ostatní kontinenty. Tak zní naléhavá výzva, abychom opustili svůj antropocentrismus. Za příklad dává autor proroka Zarathuštru, který před 27 stoletími hlásal posvátnost země, vody i ohně a navíc vyhlásil skutečnou chartu zvířecích práv.

Dočkají-li se zvířata spravedlivé odměny za svou tolikrát prokázanou lásku k člověku? „Na zemi existuje jen trojí láska, kterou si můžeme být naprosto jisti: láska boží, láska mateřská a láska zvířete.“

Kniha srší francouzským espretem. Potěší každého milovníka přírody a zvláště psů. Dovede zviklat i zpupnost nejednoho antropocentrika a otrást jeho přesvědčením, že jeho velectěné já je pupkem vesmíru. Nejsem chovatelem psů a tak spíše než psí věrnosti si vážím svobody koček. Dal bych přednost, aby autor častěji citoval příběhy jiných zvířat než těchto dvou druhů.

Boris Merhaut

Premiér Indie dětem

Rád bych vám vyprávěl o tomto našem krásném světě, o květinách a stromech, ptácích a zvířatech, o hvězdách, horách a ledovcích, o tolika úchvatných jevech, které nás obklopují.

Máme kolem sebe tolik krás, ale my dospělí na to často zapomínáme. Uzavíráme se v kancelářích a představujeme si, že děláme něco strašně důležitého.

Doufám že vy, naše děti a tím i naše budoucnost, budete vnímavější než my, že budete otvírat dokořán oči i uši této nádherné kráse a životu, který vás obklopuje. Zdalipak rozpoznáváte květiny tím, že znáte jejich jména? Rozpoznáváte ptáky podle jejich zpěvu a křiku? Jak snadné je se s nimi skamarádit jako se vším v přírodě, jestliže k tomu přistupujete laskavě a přátelsky s otevřeným srdcem.

Staroindická písma obsahují bezpočet příběhů a pohádek a já pevně doufám, že jich mnoho znáte a že je máte rády.

Ale tou nejúchvatnější pohádkou a dobrodružstvím, které kdy bylo popsáno, je sám SVĚT! Proto mějme oči k vidění, uši k slyšení, nos k čichání a mysl stále otevřenou k životu a krásám světa.

Džavaharlál Néhrú: Projev v Den dětí, Dillí, Inquirer 7592, leden 2004. přeložila E. Merhautová

Sport, rozhodčí a karman

Od doby kdy se sport dostal na televizní obrazovku, je snadnější sledovat oblíbený sport. Zvýšila se možnost posuzovat, zda rozhodčí je objektivní. Naopak soudcové, kteří bohužel neskládají něco tak závazného jako pro lékaře bývala Hippokratova přísaha, mají své rozhodování ztížené. Pamatujeme si na bouři nesouhlasu, když na Olympiádě byl vynikající ruský gymnasta za mimořádný výkon na hrazdě odměněn hanebně nízkými známkami. Stejně pochybné hodnocení bylo u celé řady sportů. Chyby soudců rozhodly o řadě výsledků ve volejbalu a košíkové.

Miliony televizních diváků vidělo, jak v utkání Nizozemsko - ČR německý soudce Merk po sražení Baroše neodpískal penaltu, po jejímž proměnění by zápas asi dopadl 1 : 1, ne 2 : 0 v náš neprospěch. Jindy tak klidného a rozvážlivého trenéra dopálilo, že Merk trpěl soupeřům blokování a tahání za dres. „Šest hráčů nabíhá, šest hráčů je také drženo. Vynásobte to počtem rohů a přímých kopů. Rozhodčí snad přehlédl 60 faulů. Tohle bylo do nebe volající.“ Sudího kritizoval celý evropský sportovní tisk včetně holandského.

Co zbývá? Pokrčit rameny a smířit se s tím, že výsledek určil karman. Všechny stadiony, kde se hrají Grand Slamy, mají aspoň centrální kurty vybavené elektronickým zařízením, které bezpečně ukáže, zda míček dopadl na lajnu či mimo ni. Proč pravidla nebyla doplněna tak, aby chybné rozhodnutí soudce bylo okamžitě korigováno a bod byl

příznán soupeři? Bylo by to logické a možné, ale vrcholný orgán tenisu se tomu zuby nehty brání, protože by to znemožnilo výsledek zmanipulovat.

Nejen pro zhýčkané fanoušky, ale především pro podnikatele v tenisu je solí v očích, když prestižní Wimbledon vyhrála sedmnáctiletá Sibiřanka Šarapová a ve francouzském a americkém finále se utkaly dvě Rusky. Proto v zákulisí dělají psí kusy, aby tento nástup Rusek zmařili. Tak rozhodčím klíčového utkání Capriatti – Serena Williamsová byla jmenována nezkušená Španělka Aznar. Ta poškodila Serenu o 6 rozhodujících míčků, jak všem divákům doložila elektronická projekce. Kalifornka Serena tušila, že o výsledku je předem rozhodnuto: poprvé nastoupila v netypickém černém úboru. Zatímco soupeřka řvala na rozhodčí, mlátila raketou o zem (aniž byla varována) a obracela oči v sloup, Serena ani jednou hlasitě neprotestovala, ani nenechala zavolat superrvizora, aby zjednal nápravu; s kamennou tváří porážku přijala.

Jako psycholog nebudu rozhodčí podezírat z korupce, jak naznačoval světový sportovní tisk: jen podlehlí davové psychóze, protože fanouškové vytvářeli ovzduší, že musí vyhrát stůj co stůj bílá Newyorčanka Devenportová nad černou Kalifornkou Williamsovou. Titíž fanoušci stranili jiné bílé Kalifornce, když hrála s Ruskou, vítězkou US Open '04.

Avšak do nebe volající nespravedlnost vzápětí napravil karman. V semifinále Capriatti po strhujícím zápase podlehla klidné Rusce Dementějové, která odvrátila 13 výhod soupeřky. V tomto případě byla nespravedlnost napravena takřka bezprostředně.

Jak reagovat na podobné nečestné praktiky? Soudím, že nestačí, když provinilá rozhodčí Aznar byla z US Open okamžitě vyloučena. Diskvalifikace tak jako u dopujících „sportovců“ by měla být doživotní. Zanevřeme na sport jako na zmanipulované odvětví zábavného průmyslu nebo si zvolíme např. šachy či golf, kde zvučle parazitujících rozhodčích je vyloučena? Ke korupci máme možnost mlčet či podstupovat riziko ji odhalovat. V každém případě pamatujme na výrok Martina Luthera: „Život vezdejší není místem spravedlnosti.“

Boris Merhaut